

Medicinska kontroller i arbetslivet

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:6) om medicinska kontroller i arbetslivet

Arbetsmiljöverkets föreskrifter om ändring i Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:6) om medicinska kontroller i arbetslivet;

AFS 2014:23
Utkom från trycket
den 15 april 2014

beslutade den 25 mars 2014.

Arbetsmiljöverket föreskriver med stöd av 18 § arbetsmiljöförordningen (1977:1166) i fråga om Arbetsmiljöverkets föreskrifter (AFS 2005:6) om medicinska kontroller i arbetslivet

dels att 6, 12, 44, 49, 58 och 68 §§ samt att rubriken närmast före 68 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas två nya paragrafer, 12 a och 14 a §§, av följande lydelse.

Arbetsmiljöverket beslutar i fråga om de allmänna råden till föreskrifterna att kommentarerna till 4 § ska ha följande lydelse och att nya kommentarer till 6, 12 och 14 a §§ ska införas.

6 § I ett arbete där det ställs krav på tjänstbarhetsbedömning enligt 4 § andra stycket får arbetsgivaren bara sysselsätta den arbetstagare som efter medicinsk kontroll bedöms som tjänstbar.

Tjänstbarhetsbedömningen ska vara dokumenterad av undersökande läkare i ett tjänstbarhetsintyg.

Den som sysselsätter en eller flera arbetstagare i strid med kraven i första stycket ska betala en sanktionsavgift, se 68 §.

Lägsta avgiften är 15 000 kronor och högsta avgiften är 150 000 kronor. För den som har 500 eller fler sysselsatta är avgiften 150 000 kronor. För den som har färre än 500 sysselsatta ska sanktionsavgiften beräknas enligt följande:

Avgift = 15 000 kronor + (antal sysselsatta – 1) x 271 kronor.

Summan ska avrundas nedåt till närmaste hela hundratal.

12 § Regler om läkarundersökning och biologisk exponeringskontroll gäller arbete där bly, oorganiska blyföreningar, blysalter av organiska syror eller blyhaltigt material hanteras så att blyexponering kan förekomma.

Reglerna gäller dock inte,

a) arbete med material som har en blyhalt av högst 1 viktprocent,

b) arbete i gruva, om ingen blyexponering förekommer utom den som orsakas av bergmaterialet,

c) blyarbete som är enstaka eller sporadiskt förekommande och utförs under högst fem timmar per vecka,

d) manuellt mjuklödningsarbete med lödtenn och elektrisk lödkolv,

e) kvinnor som fyllt 50 år eller män oavsett ålder, som utför blyarbete med en arbetsmetod vid vilken biologisk exponeringskontroll av minst en för varje påbörjat tiotal arbetstagare visat att metoden inte ger upphov till blodblyhalter på 0,8 $\mu\text{mol/l}$ eller högre,

f) arbete med andra organiska blyföreningar än blysalter av organiska syror.

12 a § Regler om läkarundersökning och biologisk exponeringskontroll gäller när kadmium eller material som innehåller kadmium som metall eller i kemisk förening hanteras så att kadmiumexponering kan förekomma.

14 a § Arbetsgivaren ska se till att kvinnlig arbetstagare under 50 års ålder, som genomgår läkarundersökning på grund av arbete som kan medföra blyexponering, upplyses om riskerna för fostret vid en eventuell graviditet.

44 § Periodisk läkarundersökning ska genomföras med högst tolv månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades och inriktas på sådant som inträffat sedan föregående läkarundersökning och som kan påverka den undersöktes tjänstbarhet i höjdarbete. Undersökningen ska i övrigt ha samma omfattning och innehåll som läkarundersökning enligt 43 § med följande undantag:

– den som är under 40 år behöver genomgå arbetsprov med EKG-registrering endast vart femte år,

– den som fyllt 40 år men inte 50 år behöver genomgå sådant arbetsprov endast vartannat år.

Den periodiska läkarundersökningen får senareläggas med högst två månader jämfört med vad som anges i första stycket.

49 § Periodisk läkarundersökning ska genomföras med högst tolv månaders mellanrum räknat från den dag arbetet påbörjades, med följande undantag:

– den som är under 40 år behöver genomgå arbetsprov med EKG-registrering endast vart femte år,

– den som fyllt 40 år men inte fyllt 50 år behöver genomgå sådant arbetsprov endast vartannat år.

Den periodiska läkarundersökningen får senareläggas med högst två månader jämfört med vad som anges i första stycket.

58 § Läkarundersökning enligt 59 § ska erbjudas innan arbete med vibrationer som kräver läkarundersökning påbörjas för första gången. Har motsvarande undersökning ägt rum inom tolv månader före arbetets början behöver den dock inte upprepas.

Bestämmelser om sanktionsavgifter

68 § Bestämmelserna i 6 § utgör föreskrifter enligt 4 kap. 5 § arbetsmiljölagen (1977:1160).

Den som överträder dessa bestämmelser ska betala sanktionsavgift enligt 8 kap. 5–10 §§ arbetsmiljölagen. Sanktionsavgiftens storlek beräknas enligt de grunder som anges i 6 §.

Denna författning träder i kraft den 1 juli 2014.

Genom författningen upphävs Arbetarskyddsstyrelsens kungörelse med föreskrifter om bly (AFS 1992:17).

BERNT NILSSON

Karin Sundh-Nygård

Anna Middelman

Till 4 § Medicinska kontroller kan ibland vara motiverade även för situationer där reglerna inte ställer krav på sådana. Det kan t.ex. gälla för arbetstagare som tjänstgör på natten kortare tid än vad som anges i reglerna om nattarbete eller för personer som exponeras för vissa typer av vibrationer. Se också kommentarerna till 3 §.

Dessutom finns regler om medicinska kontroller i andra föreskrifter från Arbetsmiljöverket

- vid exponering för artificiell optisk strålning,
- vid bildskärmsarbete (synundersökning),
- vid exponering för buller (hörselundersökning),
- för flygpersonal inom civilflyget,
- vid arbete med försöksdjur,
- för minderåriga,
- vid mikrobiologiska arbetsmiljörisiker.

Till 6 § Som framgår av 4 § regleras genomförandet av de medicinska kontrollerna mer i detalj i särskilda paragrafer. Där anges vilka undersökningar som ska ligga till grund för tjänstbarhetsbedömningen för de olika arbeten det gäller. Arbetsgivaren ansvarar för att de medicinska kontrollerna utförs i tid.

Med antal sysselsatta avses, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- Anställda arbetstagare.
- Inhyrd arbetskraft (jämför 3 kap. 12 § andra stycket arbetsmiljölagen).

I fråga om verksamhet utan anställda arbetstagare (jämför 3 kap. 5 § arbetsmiljölagen) avses med antal sysselsatta, oavsett om de arbetar heltid eller deltid:

- De personer som driver verksamheten.
- Inhyrd arbetskraft.

Den aktuella fysiska eller juridiska personens organisationsnummer avgör vilka personer som ska anses ingå i verksamheten. I antalet sysselsatta inräknas personer på verksamhetens samtliga arbetsställen.

Antalet sysselsatta ska beräknas utifrån information avseende den dag som överträdelsen av sanktionsbestämmelsen konstaterades.

Till 12 § Exempel på oorganiska blyföreningar är blyoxid, mönja, blykromat och blysvlfid.

Exempel på organiska blyföreningar är tetraetylbley och tetrametylbley.

Exempel på blysalter av organiska syror är blyacetat och blystearat.

Av 12 § följer att föreskrifterna inte gäller då blyhaltiga produkter används på ett sådant sätt att blyexponering inte rimligen kan föreligga. Exempel på detta är användning av blyhaltiga metall- eller plastföremål som inte utsätts för bearbetning.

Blyhalten i svenska gruvor är sällan mer än 1–2 %. Dessutom föreligger blyet där som blyulfid som är mycket svårlöst. Detta minskar risken för skadligt blyupptag.

För sammansatt material, t.ex. plåt och balkar målade med blyfärg, gäller 1 %-gränsen färgskiktet ej balken som helhet.

Undantaget i punkt e är tillämpligt om en godtagbar undersökning visar att arbetsmetoden inte medför högre blodblyhalter än vad som anges i föreskriftstexten. Undersökningen behöver inte nödvändigtvis ha gjorts på den aktuella arbetsplatsen om den istället har gjorts på en arbetsplats med likvärdiga förhållanden. Det är viktigt att man tar blodprov på tillräckligt många arbetstagare för att resultaten ska anses vara representativa.

Med organiska blyföreningar avses i dessa föreskrifter en förening där bly är direkt bundet till kol, t.ex. tetraetylble eller tetrametylble. Salter av organiska syror, t.ex. blyacetat och blystearat räknas som oorganiska blyföreningar. Blyoxid, mönja, blykromat och blyulfid är andra exempel på organiska blyföreningar.

Till 14 a § Av kroppen upptaget bly lagras bl.a. i benstommen, och blodblyhalten sjunker endast långsamt under månaderna efter avbruten exponering. Riskerna för ett foster är störst i den tidigaste delen av graviditeten när den kanske ännu inte hunnit bli konstaterad. Det är därför viktigt att begränsa exponeringen för bly redan långt innan en graviditet blir aktuell. Detta motiverar föreskriftens särskilda biologiska gränsvärden för kvinnor i fertil ålder.

Det finns inget som hindrar att informationen till kvinnan, på arbetsgivarens uppdrag, ges av läkaren som utför läkarundersökningen.

**ARBETSMILJÖ
VERKET**

Arbetsmiljöverket · 112 79 Stockholm · Tel 010-730 9000 · www.av.se

Utgivare: Anna Middelman
ISBN 978-91-7930-599-4 · ISSN 1650-3163